సర్వోన్నత న్యాయస్థాన నివేదికలు

శ్రీమతి బులాకి (మరణించిన) చట్టపరమైన ప్రతినిధులచే
వర్సెస్
లాల్ ధార్ మరియు ఇతరులు
ఫిబ్రవరి 19, 1997.
[కె. రామస్వామి మరియు ఎస్. సగీర్ అహ్మద్, న్యాయమూర్తులు]

యు. పి. జమీందారీ నిర్మూలన మరియు భూ సంస్కరణల చట్టము, 1950:

బహుమతి——బహుమతి ద్వారా భూమిని స్వాధీనం చేసుకోవడం—— తరువాత అనుమతి పొందబడింది——నిర్ణయం, అనుమతులు మంజూరు చేయడానికి ఎటువంటి లోపం లేదు.

సెక్షన్లు 171(1)(g), 172(1)(b), 175——చివరి పురుషుడి మరణం తరువాత వడ్డీ పంపిణీ—— భూమిదార్—— చివరి పురుష హోల్డర్ ద్వారా మూడు బహుమతి పత్రాలు (గిఫ్ట్ డీడ్లు)—— రెండింటిని 1951 జూన్ 1, 2 తేదీల్లో అమలు చేశారు మరియు మూడవది 1957లో అమలు చేశారు——1951లో అమలు చేసిన రెండు బహుమతి పత్రాలు చెల్లుబాటు అయ్యేవి మరియు ఆ పత్రాల క్రింద ఉన్న ఆస్తులు వారసత్వానికి అందుబాటులో లేవు —— మూడవ బహుమతి పత్రాలకు సంబంధించి, భూస్వామి 1957లో ఇద్దరు భార్యలను వదిలి మరణించాడు —— పర్యవసానంగా సెక్షన్ 171 (1) (b) కింద వారసత్వం తెరిచి ఉంది మరియు ఇద్దరు వితంతువులు సంయుక్తంగా ఆస్తికి వారసులు అవుతారు —— విచారణలు పెండింగ్లో ఉన్నందున ఒక వితంతువు మరణించింది, మరొక సహ-వితంతువు సెక్షన్ 175 అమలు ద్వారా పేర్కొనడం విజయవంతమవుతుంది —— అప్పీల్ పెండింగ్ లో ఉన్న ఇతర సహ-వితంతువు కూడా మరణించింది——జీవించి ఉన్న ముగ్గురు కుమార్తెలు సెక్షన్ 172 (1) (b) తో పాటు కలిపి చదివిన సెక్షన్ 171 (1) (g) ద్వారా మగ హోల్డర్ యొక్క ఎస్టేట్ కు వారసులు అవుతారు——1957 నాటి మూడవ బహుమతి పత్రం కింద ఇవ్వబడిన ఆస్తులకు సంబంధించి పరిస్థితులలో, ముగ్గురు కుమార్తెలకు ఒక్కొక్కరికి మూడింట ఒక వంతు వాటాకు అర్హత ఉంది.

సివిల్ అప్పీలేట్ అధికార పరిధి: సివిల్ అప్పీల్ నెం.3456/1979.

S.A. నెం.500/1965 లో అలహాబాద్ ఉన్నత న్యాయస్థానం యొక్క 14.12.77 నాటి తీర్పు మరియు ఉత్తర్వు నుండి ఈ అప్పీలు.

అప్పీలుదారు తరఫున పి. పి. జునేజా.

ప్రతివాదుల తరపున టి. ఎన్. సింగ్, ఎస్. ఎన్. సింగ్ మరియు బి. ఎం. శర్మ.

కోర్టు యొక్క ఈ క్రింది ఉత్తర్వు జారీ చేయబడింది:

ఈ అప్పీల్, ప్రత్యేక అనుమతి ద్వారా, రెండవ అప్పీల్ నంబర్ 500/65 లో అలహాబాద్ హైకోర్టు ఆమోదించిన డిసెంబర్ 14, 1977 నాటి తీర్పు నుండి ఉద్భవించింది.

ఒప్పుకున్న వాస్తవాలు ఏమిటంటే, కుటుంబంలో చివరి పురుష-హోల్డర్ అయిన బేచన్ కు భుంగీ మరియు భిక్నీ అనే ఇద్దరు భార్యలు ఉండేవారు. అప్పీలుదారు అయిన బుంగీ ముగ్గురు కుమార్తెలకు జన్మనిచ్చింది, వారు గులాబి, సులాబి మరియు బులాకి. గులాబి 7.2.1963 న మరణించింది. భుంగి మరణం తరువాత శ్రీమతి సులాబి, శ్రీమతి బులాకిలను చట్టపరమైన వారసులుగా భర్తీ చేశారు. బెచన్ రెండవ భార్య భిక్నీ తన మాజీ భర్తకు జన్మించిన లాల్ధర్ అనే కుమారుడిని కలిగి ఉంది, ఆమె బెచన్ ను వివాహం చేసుకున్నప్పుడు అతన్ని తనతో పాటు తీసుకువచ్చింది. బెచన్ తో వివాహం తరువాత ఆమెకు గునియా అనే కుమార్తె జన్మించింది. యు. పి. జమీందారీ నిర్మూలన మరియు భూ సంస్కరణల చట్టము, 1950 కింద భూమిదారుగా ఉన్న బెచన్ జీవితకాలంలో, ఆయన లాల్ధర్కు అనుకూలంగా మూడు బహుమతి పత్రాలను జారీ చేశారు. మొదటి రెండు బహుమతి పత్రాలు 1951 సంవత్సరంలో మరియు మూడవ బహుమతి పత్రాలు 18.11.57 లో చేయబడ్డాయి. ఈ బహుమతి పత్రాలను అప్పీలుదారు సవాలు చేసినప్పుడు, అప్పీలేట్ కోర్టు మరియు ఉన్నత న్యాయస్థానం మొదటి రెండు బహుమతి పత్రాల చెల్లుబాటును సమర్థించి, మూడవ బహుమతి పత్రాన్ని చెల్లనిదిగా ప్రకటించాయి.

అప్పీలుదారు తరఫున హాజరైన న్యాయవాది శ్రీ జునేజా, పరాయీకరణకు అనుమతి సమర్థ అధికారి నుండి సరిగ్గా పొందలేదని, అందువల్ల, అది చెల్లదని వాదించారు. మొదటి రెండు బహుమతి పత్రాలు 1951 జూన్ 1 మరియు 1951 జూన్ 2న తయారు చేయబడ్డాయని ఆయన ఎత్తి చూపారు. 1.1.1951 న సబ్-డివిజనల్ అధికారికి అనుమతి కోసం దరఖాస్తు చేయబడింది మరియు మరుసటి రోజు, అంటే జూన్ 2, 1951 న దాని మంజూరు చేయబడింది. చట్టంలోని సెక్షన్ 24 నిబంధనను

అమలు చేయడం ద్వారా, తదుపరి అనుమతి కూడా బహుమతి ద్వారా పరాయీకరణను ధృవీకరిస్తుందని వాదించబడింది. అధికారిక ఆమోదం ఇవ్వడానికి మాకు ఎటువంటి బలహీనత కనబడలేదు. ఆ భూములు తన డివిజన్ కు వెలుపల ఉన్నందున అనుమతి ఇవ్వడానికి సబ్ డివిజనల్ అధికారికి ఎటువంటి అధికార పరిధి లేదని శ్రీ జునేజా వాదించారు. ఉన్నత న్యాయస్థానం మ్యాప్ ను పరిశీలించి, భూములు ఆ సబ్ డివిజన్లో మాత్రమే ఉన్నాయని, అందువల్ల, అనుమతి ఇవ్వడానికి ఆయనకు అధికార పరిధి ఉందని పేర్కొంది. ఇది ఇరుపక్షాల అభ్యర్థన కాదని, హైకోర్టు మొదటిసారిగా ఆ ప్రశ్నలోకి వెళ్ళదని వాదించింది. ఈ విషయంలో న్యాయవాది వాదన సరైనదే కావచ్చు, కానీ తన మనస్సాక్షిని సంతృప్తి పరచడానికి న్యాయమూర్తి అధికారిక పటాన్ని భద్రపరిచి, ఆ ప్రాంతాన్ని పరిశీలించి, వాస్తవానికి, భూములు అనుమతి ఇచ్చిన అధికారి పరిధిలో ఉన్నాయని కనుగొన్నారు. ఇది చట్టబద్ధంగా అనుమతించబడదని తేలినప్పటికీ, న్యాయనిర్ణేత న్యాయమూర్తి న్యాయం చేయడానికి చేసినందున, ఆర్టికల్ 136 కింద అప్పీల్ లోని నిర్ధారణలో మేము జోక్యం చేసుకోము. అందువల్ల, జూన్ 1/2, 1951 నాటి రెండు బహుమతి పత్రాలు చెల్లుబాటు అవుతాయి. ఆ రెండు బహుమతి పత్రాల కింద, లాల్ధర్ ఆస్తులను పొందాడు, అందువల్ల, ఆస్తులు వారసత్వానికి తెరవబడవు.

మూడవ బహుమతి పత్రం క్రింద ఉన్న ఆస్తికి సంబంధించి, బెచన్ 1957 సంవత్సరంలో మరణించినట్లు తెలుస్తుంది. పర్యవసానంగా, చట్టంలోని సెక్షన్ 171 (బి) కింద వారసత్వం తెరిచి ఉంటుంది మరియు క్లాజ్ (బి) కింద వితంతువు ఆస్తిని వారసత్వంగా పొందుతుంది. అతను ఇద్దరు వితంతువులను విడిచిపెట్టినందున, ఇద్దరు వితంతువులు సంయుక్తంగా ఆస్తిని స్వాధీనం చేసుకున్నారు. విచారణలు పెండింగ్లో ఉన్నందున, భంగీ మరణించినందున, సహ-వితంతువు, అంటే భిక్నీ, ఈ క్రింది విధంగా ఉన్న చట్టంలోని సెక్షన్ 175 యొక్క ఆపరేషన్ ద్వారా ఎస్టేట్ కు విజయం సాధించారు:

"175. సర్వైవర్షిప్ ద్వారా ఆసక్తి ని పాస్ చేయడం: ఈ చట్టం యొక్క నిబంధనల ప్రకారం వారసుడికి అర్హత ఇవ్వకుండా మరణించిన సహ-వితంతువు లేదా సహ-పదవీకాల-హోల్డర్ విషయంలో, అటువంటి హోల్డింగ్ లో ఆసక్తి సర్వైవర్షిప్ ద్వారా పాస్ అవుతుంది."

ఈ అప్పీల్ పెండింగ్లో ఉండగానే, సహ-వితంతువు, అంటే భిక్నీ కూడా మరణించింది.

పర్యవసానంగా, సహ–వితంతువు చట్టం యొక్క నిబంధనల ప్రకారం విజయవంతం కావడానికి అర్హత ఉన్న వారసులను విడిచిపెట్టినట్లయితే, అటువంటి హోల్డింగ్ లో ఆసక్తి సర్వైవర్షిప్ ద్వారా పాస్ అవుతుంది. ఆమె ఒక వారసురాలు గునియాను విడిచిపెట్టినందున మరియు సమానంగా భుంగి తన ముగ్గురు కుమార్తెలు గులాబీ, సులాబీ మరియు బులాకీని విడిచిపెట్టారు, మరియు గులాబీ తల్లి ముందుగానే మరణించినందున, సులాబీ, బులాకీ మరియు గునియా చట్టము సెక్షన్ 172 (1) (b) తో పాటు 171 (1) (g) ను అమలు చేయడం ద్వారా మగ హోల్డర్ యొక్క ఎస్టేట్ కు వారసులు అవుతారు. ఈ పరిస్థితులలో, నవంబర్ 18, 1957 నాటి మూడవ బహుమతి దస్తావేజు కింద తెలియజేసిన ఆస్తులకు సంబంధించి, ముగ్గురికీ 1/3 వ వంతు వాటాకు అర్హత ఉంది.

తదనుగుణంగా అప్పీల్ అనుమతించబడింది మరియు ట్రయల్ కోర్టు డిక్రీ పైన పేర్కొన్న మేరకు సవరించబడింది. ఖర్చులు లేవు.

అప్పీల్ అనుమతించబడింది.